

اجرای طرح تبدیل
مساجد به پایگاه قرآنی

حجت الاسلام خداداده با اشاره به فعالیت‌های کانون‌های فرهنگی- هنری مساجد کشور در راستای اجرایی‌سازی دستور مقام معظم رهبری با موضوع تبدیل مساجد به پایگاه‌های قرآنی گفت: اگر بتوانیم مساجد را تبدیل به پایگاه قرآنی کرده و در عین حال در حوزه فعالیت‌های فرهنگی با محور قرآن یویاسازی کنیم در این صورت نیروی مجاهد قرآنی را خواهیم داشت. وی افزود: در راستای تحقق اهداف مذکور چند آسیب و معضل وجود دارد از جمله این‌که

اکنون بسیاری از مساجد علاقه‌مند به این هستند که فعالیت‌های قرآنی داشته باشند اما مسأله این است افرادی که بر قرآنت قرآن مسلط هستند در مساجد حضور ندارند. تلاش ما این است که ذیل طرح معاونت قرآن با عنوان بشری بتوانیم فعالیت کنیم و امیدواریم افرادی که ذیل این طرح تربیت می‌شوند به مساجد محل متصل شوند. خداداده با تأکید بر این‌که چهار محور «توجه به معنی آیات»، «حفظ»، «موضوع مسابقات بین مساجد» و «توجه به تفسیر»

نهضت بازگشت به مساجد در گفت‌وگو با حجت‌الاسلام خداداده بررسی شد

مساجد؛ شاه‌کلید حل مشکلات کشور

علی رحیمی
گروه فرهنگ و هنر

از مسجد همواره به عنوان قلب تپنده جوامع اسلامی در تمامی امور و موضوعات مبتلا به زندگی اجتماعی یاد می‌کنند. مهم‌ترین، وسیع‌ترین و مؤثرترین نهادهی که در کنار کارکرد اصلی‌اش یعنی وجوه توحیدی، نیایشی و عبادی، دو کارکرد پنهان مهم و مفید اجتماعی هم در سازماندهی حرکت‌های اجتماعی اعم از امدادی، معاضدتی، آموزشی، تربیتی، مشاوره‌ای و... و هم در بسترسازی روحیه بصیرتی، مطالبه‌گری و عدالت‌طلبی داشته و دارد. نظر به تأثیر مساجد در پیروزی انقلاب و حوادث بعد از آن، به‌ویژه در حین جنگ تحمیلی نگاه تشکیلاتی به این پایگاه مردمی بیش از پیش مورد توجه قرار گرفت. بعد از جنگ نیز در همان دورانی که بحث تهاجم فرهنگی مطرح شد، تشکیل کانون‌های فرهنگی و هنری اولین آرایش جدید در مقابل دشمنی بود که از جنگ سخت به جنگ نرم رسیده بود. ستاد براساس مصوبه ۳۰۲ سال ۱۳۷۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی و با محوریت خانه‌های امن الهی بر روی زمین و بر طبق رهنمودها و منویات امام خمینی(ره) و رهبر معظم انقلاب در جهت مقابله اصولی با تهاجم فرهنگی غرب و ایجاد مسجد تراز اسلامی شکل گرفت و هم‌اکنون با بهره‌گیری از توان ۲۶ هزار و ۴۲۳ کانون ثبت‌شده در سراسر کشور از مهم‌ترین نهادهای انقلابی و فرهنگی به‌شمار می‌رود. ۲۱ اوت برابر با ۳۰ مردادماه روز جهانی مسجد، فرصت مناسبی بود تا در گفت‌وگو با حجت‌الاسلام کمال خداداده، رئیس ستاد هماهنگی کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد کشور با نیم‌نگاهی به جایگاه مساجد در میان مردم به بررسی شعار «بازگشت به مساجد» که محوری‌ترین هدف سال ۱۴۰۲ است، بپردازیم:

مساجد از دیرباز هم پایگاه اعتقادی و ایمانی و هم پایگاه اجتماعی، سیاسی و بالاخت فرهنگی بودند. یک نهاد مردمی که به نظر در سال‌های اخیر آن‌گونه که انتظار می‌رود، مورد توجه قرار نگرفت. موضوعی که به عقیده برخی کارشناسان، این شائبه را ایجاد کرد که برخی حمایت‌های دولتی از این پایگاه که همواره با کمک مردم اداره می‌شد بر آن تأثیرگذار بوده است. اگر اجازه دهید، گفت‌وگو را به‌همین موضوع شروع کنیم؟

به عنوان شخصی که سال‌ها امام جماعت در مسجد بودم و تمام ابعاد کاری و زندگی‌ام مدت‌هاست با مسجد آمیخته شده است، باید تأکید کنم که این موضوع به هیچ وجه مورد تأیید نیست و مساجد هیچ وقت رویکرد دولتی نداشته و نخواهد داشت. چون به عنوان بزرگ‌ترین تشکیلات توحیدی، عرض و طویش به اندازه‌ای است که هیچ دولتی نمی‌تواند عهده‌دار آن باشد. من نمی‌دانم دلیل این ادعا چیست اما هیچ‌وقت دولتی نبوده است. شاید دولت حمایت یا تسهیل‌گری در امور داشته باشد، اما مطمئناً این به معنای دولتی شدن مساجد نیست. البته این شائبه شاید از آنجا به ذهن برخی ناآشنایان به امور مسجد خطور کند که امام‌جماعت از طریق امور مساجد یا نهاد متولی امر انتخاب می‌شود که این از گذشته نیز بوده و شبکه علمای بلاد و اتصال آن به دستگاه مرجعیت، همیشه هیات امنای مساجد را به این سمت هدایت می‌کرد که برای انتخاب امام جماعت نظر مراجع و بزرگان را جویا شوند. برای ایستادن در محراب مسجد باید تأیید ولی را داشت و توثیق و تشبیت امور را نمایندگان ولی فقیه بر عهده دارند.

در حقیقت مساجد مشروعیت خود را از ولی جامعه و مقبولیت خود را از مردم می‌گیرند.

امام باید عادل باشد، این نگاه تمدنی اسلام است. امام،

ازجمله مواردی است که در کلام مقام معظم رهبری به آن توجه شده است، تصریح کرد: ما طی نظرسنجی از ۲۰۰۰ مسجد به این نتیجه رسیدیم که مانع اصلی برای برگزاری جلسات تلاوت قرآن به دو مؤلفه برمی‌گردد؛ نخست آن‌که قاری محور که در مسجد حضور یابد، نیست و مؤلفه دوم این‌که مساجد به قاری دسترسی ندارند و این در حالی است که اکنون ۳۰۰۰ کانون فرهنگی- هنری درخواست برگزاری این جلسات را به مابلاغ کرده‌اند و مابه‌صورت جدی دنبال آن هستیم.

جایگاه امامت دارد و آن‌که امام را صیانت می‌کند عدالت اوست. در این نگاه اگر مردم کسی را به‌عنوان امام در محله یا مسجد قبول ندارند و عادل نمی‌دانند طبیعتاً آن برادر عزیز باید سنگرش را با فرد دیگری عوض کند.

باید عنوان کنم موضوعی که بعد از پیروزی انقلاب مورد تأکید قرار گرفت، تشکیلاتی شدن مسجد بود. این عنوانی است که از فرمایشات حضرت آقا گرفتیم. ایشان تأکید دارند که کار باید تشکیلاتی باشد. معظم له در سال ۶۹ با تأکید بر توجه تشکیلاتی به مساجد می‌فرمایند: «تا قبل از انقلاب اسلامی، کسی جرأت نمی‌کرد دم از اسلام برند. در این کشورهای اسلامی که امروز اتمه‌جمعه و جماعات‌شان، تشکیلات به‌وجود می‌آورند و مسجدها رونق پیدا می‌کنند و کانون تحرک می‌شوند، تا دیروز مسجدها متعلق به یک مشت پیرمرد از کار افتاده بود. امروز آن مسجدها، جای جوانان و کانون جنبش‌هاست. این را شما کردید. این را حرکت شما و قائد عظیم‌الشان‌تان- آن مرد الهی- بود که انجام داد.»

ما می‌دانیم مسجد قدیمی‌ترین کانون مردم‌نهادی است که هنوز هم فعال است. شاید قبل از آن نیز در تاریخ کانون‌های مردم‌نهاد بوده باشند اما الان اثری از آنها نیست. حالا براساس فاکتورهای دیگری که در حوزه تخصصی و تجربه شما هست باید بپذیریم که در برهه‌ای از بعد از انقلاب این نهاد مردمی امکانات و اختیارات تأثیرگذاری را از دست داد و کم‌رنگ شد، نهادهای دیگری آمدند و جای آن را گرفتند. مثلاً سال‌های اجتماعات جمعیت راز مردم در موضوعات مختلف سیاسی و اجتماعی خارج کردند. بحث‌های اختلاف بین حوزه، بسیج، امام‌جماعت و هیات‌امناها باعث شد خیلی از مخاطبان از مسجد فاصله بگیرند و این ارتباط کم‌رنگ شود. می‌شود خیلی کوتاه این موضوع را تحلیل و دلایل آن را عنوان کنید؟

اگر در طول تاریخ مروری به پیوند مردم با مساجد داشته باشیم، می‌بینیم که این ارتباط فراز و فرود زیادی داشته است. این‌گونه نبوده مساجدی که ما در دوران انقلاب تحویل گرفتیم بر بودند و حالا خالی شده‌اند. مساجد سنگر مهم و تأثیرگذاری هستند. عموماً در ایام بحرانی مثل جنگ، سیل و زلزله... مساجد همیشه مؤثر بوده‌اند. در زمان‌هایی هم شاهد کم‌رنگ شدن این ارتباط بودیم، برای نمونه از دهه ۷۰ تا ۹۰ با این روند کاهشی مواجه بودیم که دلایل مختلفی داشت.

بخشی مربوط به ناکارآمدی برخی از دستگاه‌های اجرایی است، چون مردم انقلاب و نظام را از مسجد و برخاسته از آن می‌بینند. امام خمینی(ره) می‌فرمایند: «ما انقلاب کردیم تا مسجد را اداره کنیم». وقتی برای بنیان‌گذار انقلاب جایگاه مسجد به این میزان مهم است، با یک مدیریت غلط مردم ناراحت می‌شوند. برای نمونه وقتی اختلاس ۳۰۰۰ میلیاردی منتشر می‌شود مردم از مسجد و مسجدی‌ها انتظار پاسخگویی دارند. اینها همان مردمی هستند که وقتی سردار رشید اسلام حاج قاسم سلیمانی به شهادت رسیدند، آن تشییع میلیونی را برپا کردند. پس نبض جامعه با توجه به آن شوک‌هایی که وارد می‌شود یا تندتر یا کندتر می‌زند. برای نمونه امسال شبکه‌های معاند شروع به بمباران خبری کردند که ایرانیان سیاه نبوشید، به تکیه نروید و... چون با این حرکت حکومت را تأیید می‌کنید اما آیا این اقدام رسانه‌های ذره‌ای بر حضور مردم تأثیر داشت. به گواه مرکز افکارسنجی ایسپا، صداوسیما و... بیش از ۸۵ درصد مردم، در عزاداری‌ها شرکت کردند.

یکی دیگر از دلایلی که در کاهش این ارتباط دخیل است، عرصه حکمرانی مسجد است که به نظر بنده امروز دچار عیب‌ها و اشکالات زیادی است. عرصه حکمرانی مسجد اولاً به روز نشده و ثانیاً برای حضور نسل جدید مهیا نشده و سازگاری با نوجوان و جوان و کودک ندارد، یعنی ما باید این‌گونه نگاه کنیم آیا مسجد مشتاق حضور کودکان، نوجوانان و... هست.

نگاه

طرح ملی
«سفیران مسجد»

طرح ملی سفیران مسجد با هدف رفع خلأ استفاده از ظرفیت‌های مردمی در حوزه فعالیت‌های مسجدی از دو سال قبل به صورت آزمایشی و پایلوت در نزدیک به ۶۰۰ مسجد و با مشارکت مردمی

حدود ۳۰۰۰ نفر اجرا شد و پس از کسب موفقیت و انجام آزمون و خطاهای لازم از مردادماه در سطح ملی به اجرا درآمد.

این طرح در تلاش است فارغ از مسئولیت‌ها و وظایفی که حاکمیت در قبال مساجد دارد، مردم را به عرصه مسجد محوری وارد کرده و از این ظرفیت حداکثر استفاده را در اعتلا و ارتقای کارکردهای مسجدی داشته باشد. نکته قابل تامل آن‌که در طراحی و اجرای طرح سفیران مسجد از بسیج الگو گرفته شده و می‌کودش با چنین رویکردی مردم را به کمک مساجد بیاورد. شاکله و ظرفیت‌های طرح سفیران مسجد به گونه‌ای است که حتی زنان خانه‌دار بتوانند به تناسب ظرفیت‌ها و فرصتی که دارند در عرصه ارتقای کارکردهای مسجد همراهی و همکاری کنند.

صحنه

برگزاری مدرسه تئاتر شبستان
در ۹ استان

در دهه ۶۰ و اوایل دهه ۷۰ اگر به دنبال یادگیری تئاتر، موسیقی و سرود بودید باید سراغ مساجد می‌رفتید اما با ایجاد شکاف و فاصله‌ای که در برخی مساجد بین مسجد و هنر تئاتر افتاد، رفته رفته شاهد خارج شدن این هنر از نشی از

مساجد بودیم.

کانون‌های فرهنگی- هنری مساجد کشور با حضور حجت‌الاسلام کمال الدین خداداده بعد از سال‌ها مانند دهه ۶۰، تصمیم بر زنده شدن هنر تئاتر در مساجد گرفت و مدرسه تئاتر شبستان را راه‌اندازی کرد.

در این مدرسه که فاز اول با برگزاری کارگاه‌های تئاتر در مرکز ۹ استان گیلان، خراسان رضوی، ایلام، کرمانشاه، آذربایجان شرقی، زنجان، بندرعباس و قشم، فارس و تهران برگزار شد، اساتید مطرحی همچون سید حسین فدایی حسین، ابوالفضل همراه، فرهاد بشارتی، آرزو افشار و ساغر لطفی نژاد حضور داشتند.

تقویت ظرفیت‌های هنری و فرهنگی، ایجاد ظرفیت هنری و استعدادیابی و انگیزه بخشی جزو اهداف این مدرسه است.

قاب

اولین «اجلاس بین‌المللی
مساجد جهان اسلام»

اولین «اجلاس بین‌المللی مساجد جهان اسلام» با هدف ایجاد شبکه ارتباطی، هم‌افزایی و توانمندسازی و همچنین زمینه‌سازی برای برگزاری رویدادهای مشترک بین مساجد جهان اسلام، آغاز به کار می‌کند.

شهر قم و مسجد مقدس جمکران در این روزها میزبان شخصیت‌های برجسته و پژوهشگرانی از دانشگاه‌های معتبر و حوزه‌های علمیه کشور و همچنین مهمانانی از کشورهای مختلف جهان برای شرکت در این اجلاس بین‌المللی خواهد بود.

طرح ملی

«مسجد، کانون نشاط»

ستاد هماهنگی کانون‌های فرهنگی- هنری مساجد کشور همچون سنوات گذشته ضمن درک اهمیت موضوع غنی‌سازی اوقات فراغت، با ارائه حمایت‌های هدفمند و تدارک ویژه برنامه‌ها و رویداد‌های تخصصی، سازماندهی برنامه‌های تابستانی کانون‌های مساجد کشور را انجام می‌دهد که امسال به صورت منسجم تر، دقیق‌تر و جامع‌تر در قالب طرح ملی «مسجد، کانون نشاط» در حال اجراست.

درگ

تاکید رهبری بر توجه به کانون‌های فرهنگی مساجد

مقام معظم رهبری در ۱۹ مهرماه سال ۹۱ در سفر به خراسان‌شمالی و دیدار با علما و روحانیون، در بیاناتی فرمودند: «من سفارش می‌کنم که کانون‌های فرهنگی – هنری مساجد را فراموش نکنید ... این کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد را مؤثر کنید، برایش کار کنید. بنشینید فکر کنید، مطالعه کنید و سخنی که متناسب با نیاز آن جوانی است که آنجا حضور پیدا می‌کند، فراهم کنید. کتاب‌هایی وجود دارد که می‌شود از این کتاب‌ها استفاده کرد. کتاب‌هایی هست؛ بروید ببینید، تحقیق کنید از کسانی که اهلش هستند. خودتان را مجهز کنید، مسلح به سلاح معرفت و استدلال کنید، بعد به این کانون‌های فرهنگی – هنری بروید و پذیرای جوان‌ها باشید. با روی خوش هم پذیرا باشید؛ با سماحت، با مدارا». بعد از این فرمایشات با اطلاع دقیق عرض می‌کنم من رفتم بررسی کردم و فهمیدم دقیقاً فراموشی ستاد کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد از سال ۹۲ کلید خورد. از حیث اعتباری، بودجه و حتی کارآمدی، یعنی اگر آن ایام هر سازمانی آقا درباره‌اش این حرف‌ها را می‌زد متحول می‌شد. فراموشی از طرف کادری بود که در وزارت ارشاد مستقر شدند. یعنی اینها فهمیدند که باید کانون‌ها را فراموش کنند. جریان نفوذ خیلی ساختارمند کار کرد چون تنها جایی که می‌توانست واقعا بعضی فکرها و اندیشه‌ها جذب بشوند یعنی طرفدار نظام و حکومت هستند بچه‌های مسجد هستند. آنها می‌دانستند اگر مردم را مقید به فرایض و احکام کنیم برای نظام هم یعنی سرباز درست کردیم اگر می‌شد با همان گروه‌های سرودمان، با تئاتر، با نقاشی، خوشنویسی و خیلی از کارهایی دیگری که وزارت ارشاد می‌توانست بیاورد و جذابیت برای نقش جوان ایجاد می‌کرد امروز چقدر مساجد پر بودند اما نتوا هستند.

و پذیرای جوان‌ها باشید. با روی خوش هم پذیرا باشید؛ با سماحت، با مدارا». بعد از این فرمایشات با اطلاع دقیق عرض می‌کنم من رفتم بررسی کردم و فهمیدم دقیقاً فراموشی ستاد کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد از سال ۹۲ کلید خورد. از حیث اعتباری، بودجه و حتی کارآمدی، یعنی اگر آن ایام هر سازمانی آقا درباره‌اش این حرف‌ها را می‌زد متحول می‌شد. فراموشی از طرف کادری بود که در وزارت ارشاد مستقر شدند. یعنی اینها فهمیدند که باید کانون‌ها را فراموش کنند. جریان نفوذ خیلی ساختارمند کار کرد چون تنها جایی که می‌توانست واقعا بعضی فکرها و اندیشه‌ها جذب بشوند یعنی طرفدار نظام و حکومت هستند بچه‌های مسجد هستند. آنها می‌دانستند اگر مردم را مقید به فرایض و احکام کنیم برای نظام هم یعنی سرباز درست کردیم اگر می‌شد با همان گروه‌های سرودمان، با تئاتر، با نقاشی، خوشنویسی و خیلی از کارهایی دیگری که وزارت ارشاد می‌توانست بیاورد و جذابیت برای نقش جوان ایجاد می‌کرد امروز چقدر مساجد پر بودند اما نتوا هستند.

استدلال سراهای محله و مکان‌هایی مانند آن، گاهی بر این منطق استوار است که شما قشر متدین را جذب کنید، ما قشر خاکستری را. این نوع نگاه، نگاهی انحرافی است.

چرا که این حرف درستی است که ما امروز در جمهوری اسلامی مدارس اسلامی و غیراسلامی داشته باشیم؟ یا دو رستوران بسازیم یکی برای دیدن‌ارها و یکی بی‌دین‌ها؟ این انتهای انحراف و انشقاق از مبانی است که ما با این بهانه که عده دیگری را می‌خواهیم جذب کنیم، مسجد را از حضور مردم خالی کردیم.

اکنون مساجد شهرهایی که فرهنگ‌سرا و سرای محله ندارد، پروروق است. فکر می‌کنید چرا در تهران از ۳۰۰۰ مسجد، نمی‌توان به آمار قابل‌قبولی از مساجد برقرار (فعال) رسید؟ ما انتظار داریم همه مساجد باز باشند اما چرا باز نیستند؟ یکی آن‌که تردد نیست. اگر در مسجد تردد باشد مشکل تا حد زیادی رفع می‌شود. وقتی مردمی که تا سال‌ها قبل برای هر کاری

به مسجد مراجعه می‌کردند، حالا نیازی به این حضور نمی‌بینند و مسجد خالی می‌شود و دیگر کادر اجرایی نمی‌تواند حضور دائمی داشته باشد.

۹۱] آیا احساس نمی‌کنید دلیل آن را باید در کم‌کاری یا حتی بازمانه حرکت نکردن متولیان مساجد پیگیر بود؟

دقیقا، جبر روزگار و اقتضائات جدید دو عامل تأثیرگذار بودند. ما نتوانستیم خودمان را با شرایط جدید به‌روز کنیم که اگر به‌روز می‌کردیم، مساجدمان از این حیث منزوی نمی‌شدند. باید برگردیم به این اصل که مسجد پایگاه انسان‌سازی است و محل پرورش مجاهد انقلابی

در قالب طرح ملی مسجد، کانون نشاط، چهار ویژه برنامه و جشنواره تخصصی، الگویی و نشاط آفرین طراحی و تدارک دیده شده که شامل رویداد رویش، جشنواره امید، رویداد «مسابقه صعود و مسابقه طراحی پوستر است. جشنواره امید مهم‌ترین ویژه برنامه طرح ملی مسجد، کانون نشاط است که در قالب این جشنواره شش بسته برنامه‌ای به مدیران محترم کانون‌ها ارائه می‌شود. در ابتدای طرح کانون‌ها

بالاخره حاکمیت وظایفی نسبت به مردم و مردم هم وظایفی نسبت به حاکمیت دارند، مطمئنا مساجد به بهترین شکل می‌تواند حلقه وصلی میان حاکمیت و مردم باشد تا این اتفاقات بزرگ رقم بخورد. با این مقدمه، سه‌لایه را برای نهضت بازگشت به مساجد تعریف کرده‌ایم. یک، مسئولان و حکمرانان کشور هستند. کسی که بر مسند حاکمیت نشسته، باید به این اعتقاد برسد که مسجد محل تحول در جامعه است. یعنی تمام تصمیم‌سازی‌های او حول محور مسجد شکل بگیرد. اگر می‌خواهد باگرای، اخلاص، دزدی، رشوه و... مبارزه کند، محل حرکت مسجد است. این نگاه حکمرانی است.

از طرفی عرصه تعاملات حکمرانی مسجد را نیز باید اصلاح کنیم. نمی‌شود در جایی حوزه علمیه، امام جماعت را تعیین کند، در جایی سازمان تبلیغات و جایی دیگر امور مساجد و... باید به یک وحدت رویه مدیریتی برسیم. لایه بعدی حلقه‌های میانی است. واقعیت این است حلقه‌های میانی با مساجد قهر کرده‌اند یا آن را فراموش کرده‌اند. نمی‌گوییم شرکت‌های دانش‌بنیان یا مجموعه‌های علمی به مسجد بیایند که اگر آنها هم بیایند، امکان حضورشان فراهم است اما این‌که مؤسسات قرآنی به مساجد نمی‌آیند، سؤال است؟ انّما نُصِیْبُ الْمَسَاجِدَ لِلْقُرْآنِ؛ مساجد را برای قرآن ساختند، اما جالب آنجاست که ساختمان‌هایی را به عنوان دارالقرآن ساختیم و قرآن را از مسجد دور کردیم. این‌که مشکل کجاست، باید احصا شود و هرچه زودتر در رفع آن تلاش کنیم. مسجد که فقط جای نماز خواندن نیست. باید گفتمان قالب مسجد این باشد. باید ریشه‌یابی کنیم که عرصه حکمرانی سپهر فرهنگی کشور ما کجا ایراد دارد که نمی‌گذارد.

۹۲] احساس نمی‌کنید جریان رقیب به دنبال ایجاد انحراف از مسیر اصلی فرهنگسازی، این فاصله را ایجاد کرده و حتی تا حدودی در این مسیر موفق بوده‌است؟
به عقیده من، اگر در اوایل جلوی آنهایی که هیأت‌ها، دارالقرآن‌ها را به جایی دیگر می‌بردند، می‌ایستادیم و مشکلاتشان را در مسجد حل می‌کردیم، امروز وضع‌مان بهتر بود، چون مسجد یک سیستم ایمنی دارد و ناخودآگاه با خرافات و انحرافات مقابله می‌کند که در حقیقت یک نرم‌افزار مدیریتی نظام توحیدی است. خدا اگر مدلی بهتر از نظام امامت، ولایت و مسجد برای اداره جامعه بشری داشت، ارائه می‌کرد. وقتی خدا پای مسجد ایستاده و گفته از مسجد باید برای اداره تمام امور استفاده شود، پس بهترین مدل مدیریتی است و جامعه را از اینجا باید اداره کرد. باید گفتمان سازی کنیم. زیبایی‌های کار در مسجد را به قدری رقابت کنیم. پس چه باید کرد؟ آیا باید دست روی دست گذاشت یا به دنبال راه چاره بود. راه چاره همان حلقه گمشده‌ای است که جوانان به دنبال آن مسیرهای دیگر را امتحان می‌کنند. راه چاره گرایش به معنویت است و اگر پای آن بایستیم همه جذب می‌شوند. رقبای داخلی ما هم ناجوانمردانه ما رازندند.

۹۳] شما با شعار نهضت بازگشت به مساجد، مسئولیت ستاد هماهنگی کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد کشور را عهده‌دار شدید و همان‌طور که فرمودید در مسیر تحقق این وعده هم از داخل و هم خارج از کشور با چالش روبه‌رو هستید. بفرمایید چه برنامه‌ای برای برون رفت از این چالش‌ها دارید؟
وقتی موضوع بازگشت به مسجد را مطرح کردیم، این شعار مورد استقبال وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و آقای رئیس جمهور قرار گرفت. حتی آقای رئیسی تأکید کردند نهضت بازگشت به مساجد، شاه کلید حل بسیاری از مسائل و گرفتاری‌های امروز اجتماعی ماست. این موضوع هم موجب تقویت سرمایه اجتماعی نظام می‌شود و هم در عرصه حکمرانی، تعاملات با مردم در مسجد شکل می‌گیرد که مردم در کارها نقش خود را درست انجام دهند.

باید برنامه‌های نهایی خود را در سامانه بچه‌های مسجد ثبت کرده و گزارش اجرای برنامه‌های اعلامی خود و سایر فعالیت‌های مورد انتظار در بسته‌ها در سامانه ارائه کنند. این کانون‌ها در اولویت دریافت حمایت‌های ستاد قرار می‌گیرند. کانون‌های فرهنگی-هنری مساجد سراسر کشور متناسب با فعالیت‌های خود از خدمات ویژه این طرح شامل خدمات مختلف بیمه‌ای، اردوگاهی، آموزشی و... بهره‌مند می‌شوند.

خانه خداییم. آنجا را خدا به ما امانت داده است.

۹۴] پیشنهادتان در این خصوص چیست. احساس می‌کنید راهی برای برون رفت از این چالش وجود دارد؟

حلقه میانی باید به مسجد برگردد. باید به این مهم برسیم که مسجد، دولت کوچک است؛ از کار عمرانی، شهرسازی و معماری گرفته تا خدمات. اگر افراد کار حزبی نمی‌کردند و در مقابل کار مسجدی را درست انجام می‌دادند، امروز برای انقلاب از حیث کارگزاران هم دست‌مان خالی نبود، چون در مسجد مدیریت یاد می‌گرفتند. همه آنچه در جامعه نیاز دارید با یک مدل کوچک در مسجد اتفاق می‌افتد. اگر مساجد به بهترین شکل بازیرگان، عکاسان، هنرپیشگان، نویسندگان و... را تربیت و کادرسازی می‌کرد در بحران این‌گونه رفتارها را نمی‌دیدیم.

باید بپذیریم فرد با تربیت دینی، آزادگی را یاد می‌گیرد. یاد می‌گیرد مزدور و مزد بگیر نباشد، حرف حق را بزند، آماده باشد؛ چون پشوانه‌ای به نام مسجد دارد، پس ترس و محافظه کاری ندارد. آنهایی که در مسجد رشد کرده‌اند، اهل محافظه کاری نیستند. مطالبه‌گری، عدالت‌طلبی، ظلم ستیزی و... همه در مسجد آموزش داده می‌شود.

۹۵] عنوان کردید در نهضت بازگشت به مسجد سه لایه را مدنظر قرار داده‌اید. لایه سوم این نهضت بر چه گروهی متمرکز است؟

لایه سوم، مردم هستند. اگر ریل‌گذاری درست ایجاد و عرصه حکمرانی اصلاح شود، با دیدگاه مسجدی و نظام توحیدی منطبق شویم، حلقه میانی به مساجد اعتماد کنند و نقش آفرینی داشته باشند، مردم عادی هم به این سیل اضافه می‌شوند و در ادامه مسیر می‌توانیم نهضت بازگشت به مساجد را ببینیم.

۹۶] برای تحقق این هدف و به عبارتی بهتر اصلاح ریل‌گذاری در ستاد چه برنامه‌هایی دارید؟

ما با فضا و محفلی مواجه شده‌ایم که لطمه و ضربه بزرگی خورده‌است. این را بدانید متوجه ظرفیت کانون‌ها نیستیم اما دشمن کاملا ظرفیت ما را می‌فهمد. از وقتی آمده‌ایم و مقداری جنبش ایجاد کرده‌ایم، دو سه بار تیرت یک رسانه‌های معاند بودیم، این مهم است. آنها نمی‌خواهند ما را مطرح کنند اما نام برده‌اند تا صدمه بزنند. در اغتشاشات اخیر نه‌تنها مساجد و کانون‌ها بلکه حتی دو اداره کل ما را آتش زدند. چه کسانی به آنها کار دادند؟ عضویت سامانه ما در زمان اغتشاشات دو برابر شد و دشمن اینها را رصد کرد. در اوج اغتشاشات که برخی دل‌شان لرزیده بود و حتی برخی آقایان به فکر پاسپورت‌شان بودند، ثبت نام مردمی بیشتر شده بود و دشمن اینها را می‌بیند، چرا؟

این نشان داد که باید یک تحول منطقی داشته باشیم تا هم

برش

کار جهادی در عرصه سرود

در بازی‌های جام جهانی هیچ خواننده‌ای حاضر به خواندن سرودی برای تیم ملی نشد، حتی در تالار وحدت یک گروه کر بود چه گرفت و یک اثر خواند اما آن را برای پخش ارائه نکرد. در این شرایط گفتم ما حاضریم برای تیم ملی سرود بسازیم. از سه سرود در عرض ۱۵ روز رونمای کردیم که بسیار با استقبال روبه‌رو شد و جالب‌تر این‌که این سرودها توسط گروه‌های دیگر در ۵۲ نقطه کشور با همکاری صداوسیماد در میدان اصلی شهرها به اجرا درآمد. ما حتی در اوج اغتشاشات سندج، در میدان اصلی این شهر سرود اجرا کردیم.

یکی از این سرودها، نمآهنگ «مهد همدلی» توسط کانون فرهنگی - هنری غدیر استان یزد ساخته شده است. شعار این نمآهنگ سروده مشترک سید جلال میرعسگری و سمانه خلف‌زاده بوده و آهنگسازی اثر توسط یوسف جهانی انجام شده است.

نمآهنگ دوم «۸۰ میلیون قهرمان» به همت گروه رسانه‌ای کانون فرهنگی – هنری «دوستان آسمانی» جهرم تولید شد و سومین نمآهنگ «ایران عزیز» کاری از گروه سرود ری‌نوا، اعضای کانون فرهنگی – هنری حضرت زینب (س) شهری بود که شعر آن سروده حسین رضانیان است.

فرهنگ

CULTURE

دوشنبه ۳۰ مرداد ۱۴۰۲ ■ شماره ۶۵۶۵

نظام‌های فرهنگی مسجد و هم گفتمان سازی را تضمین کنیم. استقرار نظام‌نامه فرهنگی مسجد باید به یک گفتمان برسد. برای نمونه می‌گوییم مسجد باید مشتاق کودک باشد، چه استاندارد ی باید داشته باشد؟ در مسجد مشتاق کودک نمی‌توانیم خدام بی‌حوصله داشته باشیم، بانوان را در بالکن که سیستم تهویه مناسبی نداشته و نگاه کریمانه به بانوان ندارد، جای دهم، مسجد را باید مشتاق حضور همه بسازیم.

پس از همان ابتدا یعنی در عمران مسجد اشتباه کردیم. برای اینها طرح داریم. وقتی نظام‌نامه فرهنگی داشته باشیم، یعنی الگوهای مسجدی که نگاه کریمانه به بانوان نوجوان و جوان و سالمند دارد، چه اشکالی دارد فضایازی به نحوی باشد که همه استفاده کنند و مسجد پرای همه برنامه

داشته باشد؟ بازسازی و بازآفرینی هویتی باید اتفاق بیفتد. همه اینها در برنامه است و قدم به قدم جلومی‌رویم. البته باید این نکته را نیز مدنظر قرار دهیم که هر مسجد نسخه اختصاصی به خودش را دارد که باید بومی‌سازی شود. باید به کارگزاران مسجد شیوه برنامه‌ریزی، رصد و حل مسأله را یاد دهیم که بتوانند نسخه اختصاصی مسجد خود را با توجه به آن زیست‌یوم محلی، ذائقه‌های مدیریتی و... طراحی کنند. بنابراین باید مهندسان فرهنگی را تربیت کنیم تا با توجه به آن آموزشی که دیده و توانمند شده‌اند، به عنوان افسران جنگ نرم، افسران ارشد ما در محلات بایستند و برای محل و مسجد برنامه‌ریزی کنند. درباره افرادی که می‌توان به عنوان نسخه خرماسند و افسران میدان شناسایی کرد و آموزش داد، باید ارتقا، توانمندسازی، پیشرفت، مهارت‌آموزی را

در نظر داشته باشیم و به صورت شبکه‌ای آنها را به یک دیگر متصل کنیم؛ شبکه‌ای که از وضعیت خود، آگاه باشد. وقتی این موضوع انجام شود، آن تحول رخ می‌دهد. در حقیقت باید یک هویت سازمانی را بسازیم. باید چهار عرصه «بازآفرینی هویت»، «ارتقا و توانمندسازی شبکه‌ای»، «کادرسازی» و «جریان آفرینی فرهنگی در اجتماع و اتکا و تعالی سازمانی» را که جزو برنامه‌های ستاد کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد هستند، از لحاظ سازمانی، تعالی، کادر و کارکنان ارتقا دهیم.

۹۷] مدرسه شبستان یا همین تفکر راه‌اندازی شده‌است؟
مدرسه تخصصی شبستان در حوزه‌های تئاتر، سرود، نویسندگی و... به دنبال این است که اولاً دانش‌افزایی کنند، جریان و موج ایجاد کنند تا عده‌ای این عرصه را بشناسند و بدانند در مسجد می‌شود برای هنر فکر کرد. در مرحله بعد استعدادها را کشف کنیم. شما می‌توانید روی آنها سرمایه‌گذاری کنید تا عرصه‌های مختلف هنر کشور را به عهده بگیرند. اکنون تئاتر شبستان شروع شده، فیلم و سرود نیز در آینده نزدیک راه می‌افتد. اگر این کار را ادامه دهیم، به نظرم در سال‌های آینده قشری را که اعتقادات ایمانی دارند، تحویل جامعه هنری دهیم.

۹۸] یکی از راه‌های مؤثر در کیفی‌سازی بهره‌گیری از تجربه‌های دیگر کشورهاست. در این زمینه آیا برنامه‌ای مدنظر دارید؟

بله، یکی از مهم‌ترین طرح‌های ما «اخوت بین مساجد» است. برای نمونه در تهران ۲۰ مسجد شاخص داریم که ادبیات کار بین المللی را می‌دانند، این مساجد باید با هم پیمان اخوت ببندند، دست‌اندرکاران را شن‌فشان‌وآمد داشته و با یکدیگر آشنا شوند. این کار برای اولین بار در مساجد انجام می‌گیرد. مورد دیگر هم آندیشی است که باحضور طلاب مؤثر، در مساجد جهان اسلام خواهیم داشت که منجر به تشکیل مجمع یا اتحادیه مساجد جهان اسلام می‌شود. باید تأکید کنم که در عرصه شبکه‌سازی و تشکیلات مسجدی در ابتدای راه هستیم. متأسفانه پیشتر غفلتی صورت گرفته و اکنون می‌خواهیم بازگردیم. باید مشخص کنیم در تحولات جدید اجتماعی و تعاملات بشر، مسجد چه جایگاهی در نظم نوین کنونی دارد.

پویش

پویش فوتبال در مساجد

در زمان برگزاری مسابقات فوتبال جام‌جهانی، عده‌ای پویشی‌راه انداختند تا بازی‌های تیم ملی در جام‌جهانی را تحریم کنند در همان زمان ما پویش پخش زنده مسابقات جام جهانی فوتبال را طراحی و اجرا کردیم. برای این‌کار همه همکاران حیثیتی پای کار آمدند، ۶۰۰ مسجد در سراسر کشور اعلام آمادگی کرد و ما اسامی مساجد را با فورست و آدرس لوکشین منتشر کردیم. فوتبال در حیات، در صحن، سالن آمفی تئاتر و ... مساجد پخش مستقیم شد و جوانان زیادی را با خود به مساجد کشاند.

رویداد

رویداد ملی «مثل مصطفی»

رویداد ملی «مثل مصطفی» و همزمانی با رونمایی از دو تقریظ حضرت آیت‌ا... العظمی خامنه‌ای بر کتاب‌های «سرای روز نهم» و «اسم تو مصطفاست» برگزار می‌شود. در این رویداد ملی ازاعلاقه‌مندان به فعالیت‌های فرهنگی عرصه جهاد و شهادت، گروه‌های مردمی، فعالان فرهنگی مساجد، پایگاه‌های بسیج و هیأت‌های مذهبی درخواست شده است برای مشارکت در رویداد ملی مثل مصطفی و اجرای این برنامه در مساجد کشور، آمادگی خود را در صفحه این پویش اعلام کنند. علاقه‌مندان می‌توانند همگام با مساجد سراسر کشور با ثبت‌نام در صفحه ویژه این پویش، یک رویداد فرهنگی را در مسجد محله با عنوان مثل مصطفی برگزار کنند و علاوه بر بیان و معرفی ویژگی‌های شنیدنی، جذاب و تأثیرگذار شخصیت شهید مدافع حرم مصطفی صدرزاده، با پخش مستندهای مربوط به شخصیت شهید صدرزاده، پخش نمآهنگ، سخنرانی و روایتگری با موضوع سیره و شخصیت شهید، خواندن بخش‌هایی از دو کتاب، نصب متن‌های معرفی دو کتاب در تابلوی اعلانات مسجد محل و سایر اقدامات فرهنگی دیگری که دو کتاب فوق را کانون فعالیت ترویجی برنامه‌های شما قرار دهد، در این رویداد ملی شرکت کنند.

چت آنلاین

کانون‌های فرهنگی

سامانه مرکز ارتباطات مردمی ستاد هماهنگی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد کشور با شماره ۸۹۴۰ در اواسط مرداد امسال راه‌اندازی شد.

در این مرکز تماس قرار است به عنوان یک پاسخگوی همه جانبه علاوه بر تماس‌های تلفنی، به صورت آنلاین (چت آنلاین، ایمیل، فکس و...) از مسائل، مشکلات و پیشنهادات مخاطبان مسجدی پشتیبانی کند. مدیریت یکپارچه، هوشمند و خودکار تماس‌ها، به‌په‌ود عملکرد و افزایش کارایی ستاد و کانون‌ها و احصای مسائل و مشکلات مساجد از مهم‌ترین اهداف تشکیل مرکز ارتباطات مردمی ۸۹۴۰ است.

ستاد هماهنگی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد کشور امیدوار است با راه‌اندازی این مرکز شاهد افزایش سطح رضایتمندی اهالی مسجد، کاهش زمان پاسخگویی به آنها، راهنمایی صحیح آنها برای شرکت در برنامه‌ها و رویداد‌های ستاد هماهنگی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد، دسترسی آسان و سریع به حوزه‌های کارشناسی و پیگیری مشکلات مساجد باشد.